

provincie **HOLLAND**
ZUID

Aan Provinciale Staten

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
10 november 2020

Ons kenmerk
PZH-2020-757785963
DOS-2020-0008799

Bijlagen
--

Onderwerp

Dak- en thuislozen
(Statencommissie RWE 25 november 2020)

Geachte Statenleden,

In de Statencommissie Ruimte Wonen & Economie (RWE) op 28 oktober jl. is besloten om het onderwerp dak- en thuisloosheid voor de eerstkomende overlegvergadering van 25 november 2020 te agenderen. Dit agenderingsverzoek volgt op beantwoording van een vraag van de heer Lutmers (Forum voor Democratie) naar aanleiding van onze brief over Dak- en thuisloosheid van 4 september 2020 (PZH-2020-751507514), die in de Statencommissie RWE van 30 september jl. voor kennisgeving is aangenomen.

In de Statencommissie RWE van 28 oktober jl. is verzocht om een notitie aan te leveren die als basis kan dienen voor de bespreking. U vroeg daarbij of Gedeputeerde Staten (GS) zicht hebben op de vervroegde winterregeling bij gemeenten en of deze versneld kan worden, ook met het oog op de coronacrisis. Ook is daarbij aan GS gevraagd inzicht te geven in de bredere context van dit probleem. Met deze brief gaan wij in op uw verzoek.

Naar aanleiding van uw verzoek hebben wij een telefonische ronde langs centrumgemeenten maatschappelijke opvang en beschermd wonen¹ gedaan. Zuid-Holland kent acht centrumgemeenten. Dit zijn de gemeenten Rotterdam, Nissewaard, Vlaardingen, Den Haag, Delft, Dordrecht, Gouda en Leiden.

Deze acht centrumgemeenten schatten in dat er ongeveer 9.000 dak- en thuislozen in onze provincie zijn. Dit is een schrijnende situatie. Ook wij maken ons zorgen over dit schrikbarend grote aantal. In dat licht begrijpen wij uw wens om voor de komende winter te zorgen voor een flexibele verblijfsaccommodatie voor deze groep mensen.

Het realiseren van meer structurele accommodaties en (winter)opvangplekken door de centrumgemeenten en afstemming met gemeenten in de regio's vergt het nodige overleg tussen betrokken partijen.

¹ Centrumgemeente maatschappelijke opvang & beschermd wonen: Voor de taken maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn er 43 centrumgemeenten. Elk centrumgemeentebied bestaat uit een centrumgemeente en meerdere regiogemeenten.

Winteropvang

Uit de gesprekken met de centrumgemeenten blijkt dat zij op dit moment hun winteropvang in het kader van de uitvoering van de winterkouderegeling aan het organiseren zijn of dit al hebben gedaan. De winterkouderegeling is een wettelijke plicht van gemeenten en voorkomt dat mensen die op straat leven door vrieskou ernstige gezondheidsrisico's lopen.

Het beeld is dat het door de coronamaatregelen nodig is om hier andere of aanvullende locatie(s) voor te gebruiken dan in vorige jaren. In enkele gevallen worden afspraken gemaakt rond overloop naar hotelkamers in het geval de opvang vol raakt. Conclusie is dat het regelen van winteropvangplekken loopt en dat het de centrumgemeenten lukt om hiervoor tijdig geschikte locaties te vinden. In Rotterdam bijvoorbeeld wordt tot uiterlijk 1 april 2021 de Maassilo gebruikt. De silo, die gewoonlijk wordt gebruikt voor dance-events en popconcerten, heeft een capaciteit van 100-130 slaapplekken. En in Den Haag wordt een voormalig verzorgingshuis gebruikt voor de winterkouderegeling.

Onlangs heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) naar aanleiding van de nieuwe coronamaatregelen aan gemeenten gevraagd ervoor te zorgen dat dak- en thuislozen ook overdag een plek hebben om naar binnen te gaan. Hij heeft gevraagd de opvang ook open te stellen voor mensen die daar normaal geen recht op hebben. Gemeenten gaan hier direct mee aan de slag en stellen hiervoor de al beschikbare winteropvang eerder open dan gebruikelijk.

Een (t)huis, een toekomst

De staatssecretaris van VWS kondigde recent ook aan dat twee Boegbeelden (Bert Frings en Leen van Dijke) de regiogemeenten en ook de centrumgemeenten gaan helpen met het vinden van oplossingen voor knelpunten in de aanpak van dak- en thuisloosheid. Dit zijn de boegbeelden die zijn aangekondigd in het plan 'Een (t)huis, een toekomst'. Dit plan heeft als doel het aantal dak- en thuisloze mensen in Nederland fors terug te dringen².

Ambtelijk zijn wij in gesprek met de (woon)regio's of er behoefte is aan eventuele ondersteuning bij het regionale gesprek over de opgaven uit 'Een (t)huis, een toekomst', waarover centrumgemeenten en regiogemeenten met elkaar in gesprek zijn. Afstemming tussen het fysieke en het sociale domein en de invulling van flexwonen zijn hierbij punten van aandacht. Ook komt in die gesprekken aan de orde op welke wijze de provincie tegemoet kan komen aan de wens om goede voorbeelden met elkaar te delen. Mogelijk kunnen wij daarin een rol spelen. Eerder is geconstateerd³ dat de provinciale regelgeving geen belemmering vormt voor gemeenten in het realiseren van opvangplekken.

Financiële middelen VWS/BZK

Eerder meldden we (brief van 4 september jl.⁴) dat het ministerie van VWS aanvragen van vier Zuid-Hollandse centrumgemeenten heeft gehonoreerd voor de middelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld (200 miljoen) voor intensivering, kwaliteitsverbetering van huisvesting voor dak- en thuislozen en preventie. De andere centrumgemeenten hebben een aanvraag voor

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/11/03/boegbeelden-ondersteunen-gemeenten-met-terugdringen-dak-en-thuisloosheid>

³ GS-brief Daklozenproblematiek PZH-2019-717960077 van 17 december 2019

⁴ PZH-2020-751507514 van 4 september 2020

de 2^e tranche ingediend. De aanvraagperiode van de 2^e tranche is inmiddels gesloten. Op korte termijn maakt het ministerie bekend welke aanvragen zijn gehonoreerd. Daarnaast is in mei 2020 een bedrag van 50 miljoen beschikbaar gesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ten behoeve van huisvesting van kwetsbare groepen, waartoe ook dak- en thuislozen behoren. De minister van BZK maakt binnenkort bekend welke gemeenten een toekenning uit het budget 2020 ontvangen. Ook voor 2021 is een bedrag van 50 miljoen beschikbaar.

Belangrijk is dat alleen een bed of een woning niet voor alle doelgroepen voldoende is. Goede opvang vraagt ook om passende begeleiding en zorg en vergt een breed netwerk van samenwerking. Dit heeft als gevolg dat in de lokale aanpak veelal ook zorgpartijen betrokken zijn. Het gaat niet alleen om het bieden van en bemiddelen naar huisvesting, maar ook om hulp op het gebied van bijvoorbeeld onder andere schuldsanering en ander type begeleiding. Daarmee is dit in de gemeentelijke organisatie een onderwerp dat breder wordt vormgegeven dan alleen vanuit 'wonen'. Het verklaart tevens waarom naast het ministerie van BZK, ook het ministerie van VWS ondersteuning biedt aan de lokale partijen.

Inzet op flex-, sociale en betaalbare woningen

In de beantwoording van Statenvragen 3564 en andere stukken⁵ over dit onderwerp gaven wij aan dat wij als provincie onverminderd blijven inzetten op het vergroten van de hoeveelheid sociale en betaalbare woningen.

Daarbij willen we benadrukken dat de provincie zelf geen woningen bouwt. We zien onze rol in het vergroten en meer differentiëren van de woningvoorraad.

Om het aantal dak- en thuislozen te verminderen en verdere toename te helpen voorkomen, zetten wij actie in op het versneld oppakken van flexwonen om onderdak te kunnen bieden aan een brede doelgroep, waaronder dak- en thuislozen. Dit draagt bij aan het verbeteren van de doorstroommogelijkheden uit de opvang. De opvangfaciliteiten worden zo ontlast en het helpt voorkomen dat inwoners dak- en thuisloos raken (preventie). In dat kader zullen wij gemeenten extra attenderen op de mogelijkheden die wij hebben om hen te helpen om projecten flexwonen, maar ook projecten reguliere sociale en betaalbare woningbouw, te realiseren. Hiermee helpen wij een brede doelgroep in Zuid-Holland die op deze woonvormen is aangewezen. De gemeenten ervaren druk door de grote opgave van verschillende te huisvesten doelgroepen. Flexwonen wordt gezien als een oplossing omdat dit flexibel kan worden ingezet voor een brede doelgroep en bijdraagt aan meerdere opgaven.

De Vliegende Brigade

Daarnaast wijzen wij gemeenten in dit verband op de inzet van de Vliegende Brigade. Door snel en gericht menskracht te leveren voor concrete knelpunten helpt de Vliegende Brigade bij versnelling van woningbouwprojecten. De inzet van de Vliegende Brigade kan zeker ook gebruikt worden om projecten met betaalbare (permanente) woonvoorzieningen te realiseren. Daarmee helpen we de noodzakelijke versnelling en vergroting van het aantal sociale en betaalbare woningen. Daarnaast kunnen gemeenten expertise in huis halen om onder andere versneld projecten flexwonen te kunnen realiseren. Flexwonen zien wij als een kansrijke mogelijkheid om

⁵ Beantwoording Statenvragen 3564 - oktober 2019, GS-brief PZH 2019-717960077 d.d. 19 december 2019, GS-brief PZH-2020-751507514 d.d. 4 september 2020.

meerdere doelgroepen op korte termijn aan een dak boven het hoofd te helpen. Bij inzet van de Vliegende Brigade wordt 75% van de kosten voor die inzet gedragen door de provincie. Deze verruiming van de bijdrage vanuit de provincie die is ingezet bij de coronamaatregelen in het voorjaar van 2020, is gecontinueerd in de lijn voor 2021.

Conclusie

In onze gesprekken met de gemeenten zien we dat gemeenten deze maatschappelijke opgave oppakken. Dat maakt ons trots. Het is een complexe opgave, die niet alleen gaat over extra bedden, maar ook over zorg en begeleiding. Gelukkig ziet het Rijk de urgentie ook en draagt bij met financiële middelen.

Zoals gezegd⁶ ervaren partijen geen belemmeringen in provinciaal beleid bij de uitvoering van opvangplekken en blijven wij ons inzetten op flex-, sociale en betaalbare woningen. Het beschikbare instrument van hulp via de Vliegende Brigade kan voor zowel betaalbare permanente woningbouw als voor flexwonen worden ingezet. Wij blijven met alle betrokken partijen in gesprek om tijdig te signaleren of dit inzet van de provincie vraagt. Naast deze inzet blijven we ons met verschillende partijen inzetten om woningbouw in Zuid-Holland te versnellen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris. voorzitter.

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

⁶ GS-brief PZH 2019-717960077 d.d. 19 december 2019.